

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/241/2014
Identifikačné číslo spisu:	8113215528
Dátum vydania rozhodnutia:	29.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Janka Cisárová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8113215528.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom v Piešťanoch, Teplická 7434/147, IČO: 36 234 176, zastúpenej Advokátskou kanceláriou ERASMUS LEGAL, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Justičná 9, IČO: 36 789 615, proti odporcovi Y., bývajúcemu v Z., o zaplatenie 538,68 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11 Ro 191/2013, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 19. marca 2014 sp. zn. 4 Co 46/2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove z 19. marca 2014 sp. zn. 4 Co 46/2014 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov (súd prvého stupňa) platobným rozkazom z 25. júna 2013 č. k. 11 Ro 191/2013-14 uložil odporcovi, aby do 15 dní odo dňa jeho doručenia zaplatil navrhovateľke sumu 538,68 € a nahradil trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 106,39 € na účet právnej zástupkyne navrhovateľky a zo zaplateného súdneho poplatku vo výške 32 €.

Dňa 23. júla 2013 bolo súdu prvého stupňa doručené oznámenie Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom v Prešove, Nám. legionárov 5, IČO: 42 176 778 (ďalej len „ZDRUŽENIE“), že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane odporcu. V oznámení uviedlo, že pokiaľ už bol v predmetnej veci vydaný platobný rozkaz, podáva proti nemu odpor.

Súd prvého stupňa uznesením z 12. augusta 2013 č. k. 11 Ro 191/2013-18 odpor ZDRUŽENIA proti platobnému rozkazu odmietol ako podaný neoprávnenou osobou (§ 174 ods. 3 písm. c/ O.s.p.). Uviedol, že účinky vedľajšieho účastníctva môžu nastať len v sporovom konaní a pokiaľ ide o skrátené konanie, ktorým je konanie o vydanie platobného rozkazu, tieto účinky môžu nastať až po podaní odporu. V tejto spojitosti poukázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 207/2011. Vychádzajúc z uvedeného mal za to, že ZDRUŽENIE nemožno považovať za vedľajšieho účastníka a preto nebolo oprávnené ani k podaniu odporu voči platobnému rozkazu. V prípade, ak by aj ZDRUŽENIE bolo vedľajším účastníkom, podaný odpor by odporoval úkonom a vôli účastníka konania, ktorý v zákonnej lehote odpor nepodal. Už len pre úplnosť dodal, že aj z gramatického výkladu

ustanovenia § 172 ods. 1 O.s.p. a tiež § 174 ods. 2 O.s.p. možno vyvodiť, že vedľajší účastník nie je oprávnený na podanie odporu voči platobnému rozkazu, nakoľko toto právo má len odporca, čo je potrebné vykladať v kontexte so zmyslom úpravy skráteného súdneho konania.

Krajský súd v Prešove (odvolací súd) na odvolanie ZDRUŽENIA uznesením z 19. marca 2014 sp. zn. 4 Co 46/2014 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. S názorom, že vedľajší účastník nie je oprávnený podať odpor v prospech účastníka, na ktorého strane vystupuje, sa odvolací súd nestotožnil. Výklad ustanovenia § 174 ods. 2 O.s.p. podaný súdom prvého stupňa považoval za reštriktívny, nemajúci právne zdôvodnenie v kontexte celého Občianskeho súdneho poriadku, najmä s prihliadnutím na ustanovenie § 1 a § 3 O.s.p., ktoré garantujú spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov. Mal za to, že uvedené ustanovenie je potrebné vnímať aj v súvislosti s § 93 ods. 4 O.s.p., ktoré priznáva vedľajšiemu účastníkovi rovnaké práva a povinnosti ako hlavnému účastníkovi, na strane ktorého vystupuje, samozrejme po posúdení zo strany súdu, či tieto úkony neodporujú úkonom (záujmom) účastníka. Uvedené však podľa odvolacieho súdu nevylučuje podanie odporu vedľajším účastníkom, ktorý je bez akýchkoľvek pochybností na prospech odporcu. Súd prvého stupňa mal preto skúmať, či boli dodržané ostatné procesné podmienky podania odporu (§ 174 ods. 3 písm. a/ O.s.p.). S prihliadnutím na zásadu dvojínštančnosti konania preto odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala navrhovateľka dovolanie, v ktorom navrhla napadnuté rozhodnutie zrušiť a „ponechať v platnosti rozhodnutie prvostupňového súdu“. Namietala, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., pretože uznesenie odvolacieho súdu nie je riadne odôvodnené, keďže odvolací súd sa v ňom vôbec nevysporiadal s argumentáciou dovolateľa a ani s rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý viackrát jednoznačne rozhodol v obdobnej veci ako súd dovolací. Tvrdila, že základnému právu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré je súčasťou práva na spravodlivý súdny proces, zodpovedá povinnosť súdu vyrovnať sa s podstatnými argumentmi a návrhmi účastníkov konania, čo v danom prípade splnené nebolo. Ďalej uviedla, že v dôsledku nepreskúmateľnosti rozhodnutia bolo odvolacie konanie postihnuté aj inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Napokon namietala aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). V tejto súvislosti poukazovala na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 207/2011, 6 Cdo 357/2012 a 7 Cdo 135/2013, v zmysle ktorých v tomto konaní nemohlo dôjsť k vzniku vedľajšieho účastníctva, a teda odpor vedľajšieho účastníka bol súdom prvého stupňa odmietnutý správne.

Odporca a ZDRUŽENIE sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)], po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená v súlade § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné,

pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

V ustanoveniach § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nie je uvedené uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo zrušené uznesenie súdu prvého stupňa a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania navrhovateľky proti napadnutému uzneseniu preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva. Proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušené, nie je prípustné dovolanie z iných dôvodov než uvedených v § 237 O.s.p. (viď primerane R 34/1995).

V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Navrhovateľka procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala; existencia väd tejto povahy ani nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

So zreteľom na obsah dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia navrhovateľky, že v prejednávanej veci jej bola odvolacím súdom odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle uvedeného ustanovenia treba rozumieť procesne nesprávny postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia jeho procesných oprávnení priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“).

Pokiaľ navrhovateľka namietala nedostatky v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, dovolací súd poukazuje na stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. decembra 2015, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016 a ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“.

Právo účastníka (a povinnosť súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ide o podstatnú náležitosť každého rozhodnutia súdu, považovanú za imanentnú súčasť práva na spravodlivý proces. Požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku súdu vo vnútroštátnych podmienkach Slovenskej republiky ustanovuje § 157 ods. 2 O.s.p., pričom v spojitosti s § 167 ods. 2 a § 211 ods. 2 O.s.p. platí toto ustanovenie primerane aj pre uznesenie odvolacieho súdu. Uvedené zákonné ustanovenie je potrebné z hľadiska práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru EŠLP (pozri napr. rozsudok *Garcia Ruiz v. Španielsko* z 21. januára 1999, § 26) tak, že rozhodnutie musí uviesť dostatočné dôvody na ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra EŠLP teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná

odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (napr. Georiadis v. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Rovnako Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane pripomenul, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu a že takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok odvolacieho súdu bez toho, aby zachádzal do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 260/06, I. ÚS 241/07, I. ÚS 211/12).

V prejednávanej veci odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že aj vedľajší účastník môže podať odpor proti platobnému rozkazu, nakoľko § 174 ods. 2 O.s.p. je treba vykladať v kontexte celého Občianskeho súdneho poriadku, najmä s prihliadnutím na jeho ustanovenia § 1 a § 3, ktoré garantujú spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov a tiež ho treba vnímať v súvislosti s § 93 ods. 4 O.s.p., ktoré priznáva vedľajšiemu účastníkovi rovnaké práva a povinnosti ako hlavnému účastníkovi. Odvolací súd sa však riadne nevysporiadal s relevantnou argumentáciou navrhovateľky, ktorá vo svojom vyjadrení k odvolaniu zdôrazňovala, že v tzv. skrátenom konaní účinky vzniku vedľajšieho účastníctva ani nemôžu nastať, nakoľko sa v ňom nemôže naplniť zmysel vedľajšieho účastníctva, ktorým je „pomoc v spore“, a preto bol odpor podaný neoprávnenou osobou. Závažnosť uvedeného pochybenia (opomenutia) odvolacieho súdu je v danom prípade ešte zvýraznená tým, že spomínaná argumentácia navrhovateľky je súladná so závermi prezentovanými vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných v skutkovo a právne obdobných veciach, na ktoré navrhovateľka navyše výslovne poukazovala. Povinnosťou odvolacieho súdu preto bolo konať v súlade s princípom právnej istoty a argumentačne sa vyrovnáť so závermi uvedenými v týchto rozhodnutiach (k tomu porovnaj III. ÚS 192/06). Odvolací súd však naznačeným spôsobom nepostupoval a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe bez toho, aby túto zmenu v odôvodnení svojho uznesenia náležite odôvodnil, t. j. uviedol presvedčivé argumenty spochybňujúce závery vyplývajúce z doterajšej judikatúry. Vychádzajúc z doposiaľ uvedeného dovolací súd konštatuje, že zistené nedostatky v odôvodnení dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu sú takého charakteru a závažnosti, že mali za následok porušenie práva navrhovateľky na spravodlivý proces a zároveň jej bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšou námietkou dovolateľky týkajúcou sa nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Z týchto dôvodov najvyšší súd dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 4 O.s.p.).

Rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.